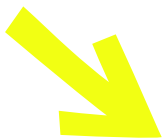

Datadyk 2. halvår 2026

Kultur uden for byerne

Kulturelle fællesskaber

Den grønne kultur

Introduktion

Følgende er et dyk ned i nogle af de data, Kulturens Analyseinstitut har arbejdet med på tværs af det analysearbejde, vi har forestået primært gennem 2025 og 2026.

Formålet er at give en let adgang til nogle af de indsigter, vi har fået gennem vores virke, ikke mindst i vores kortlægninger af danske kommuners kulturtilbud og borgernes tilfredshed med og forbrug af samme. Indsigterne kan give en fornemmelse af, hvordan kulturlivet ser ud, hvordan danskerne lever med og forbruger kultur, og hvor vi ser nogle mønstre, der er værd at hæfte sig ved. Udvalget af nedslag er derfor tænkt som inspiration til samtale og en appetitvækker på mere, uddybende viden fra de undersøgelser, instituttet laver.

Datadyk fra Kulturens Analyseinstitut, 2. halvår 2026 er blevet til især på baggrund af følgende personers arbejde:

Lilian Andresen
Karen Broberg
Esben Danielsen
Cecilie E. Johansen
Amelie Mannerup
Jens Christian Nielsen
Ida Saxton
Charlotte Suhr
Anna Søndergaard
Jacob Teglgaard
Gitte Thulstrup

Nogle steder er det suppleret med viden og data fra andre gode analysekolleger, det fremgår i så fald af teksten.

Kulturens Analyseinstitut, august 2026

Datadyk 2. halvår 2026

Kultur uden for byerne

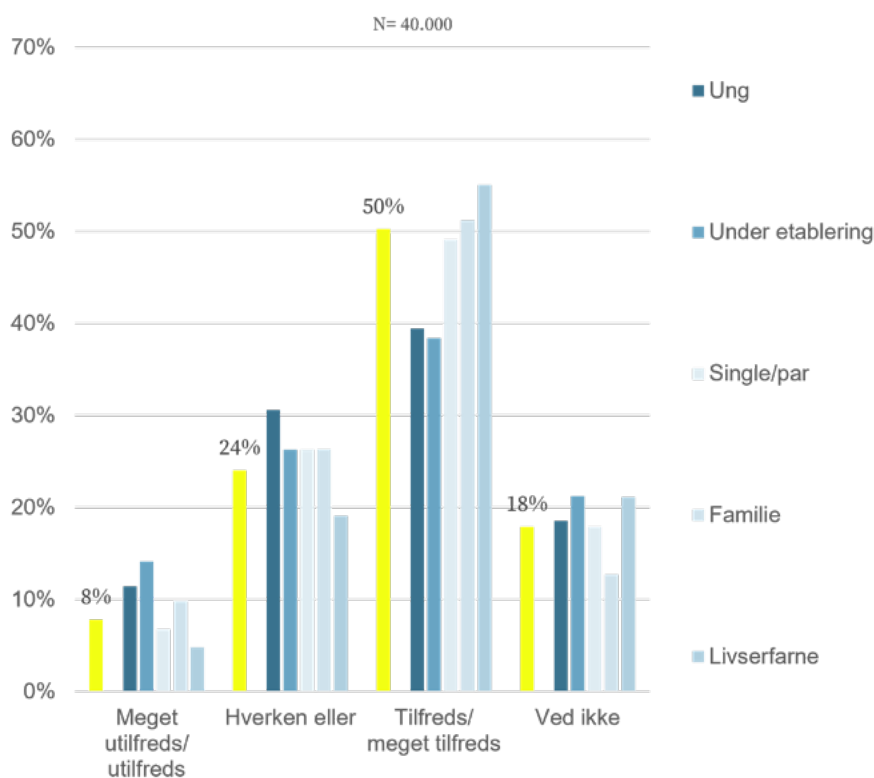

Datadyk 2. halvår 2026

Kultur uden for byerne

Danskerne er glade for kultur. De er aktivt deltagende i alt fra korsang til keramik, og de betaler også gerne for at være publikum til andres bedrifter. Ser man nærmere på kulturforbruget uden for de store byer, opdager man derudover, at det lokale kulturliv spiller en vigtig rolle for, om man trives, hvor man bor.

Når vi læser og hører om kulturinstitutionernes tilbud og omfang, handler det typisk om aktiviteterne i de store byer især Århus og København. Men ude i landet er kulturforbruget bestemt også værd at se nærmere på. Kulturens Analyseinstitut har kortlagt borgernes forbrug og tilfredshed med kulturtilbuddene på tværs af 20 kommuner uden for de store byer i en samling Kulturprofiler. Det generelle billede, der tegner sig er, at de unge ikke ligefrem er begejstrede for udvalget, seniorerne er til gengæld godt tilfredse, og alle vil gerne forbruge mere. Og så er der tilflytterne, der tiltrækkes af noget helt andet end kultur. Og nej, det er ikke de decentraliserede statslige arbejdspladser.

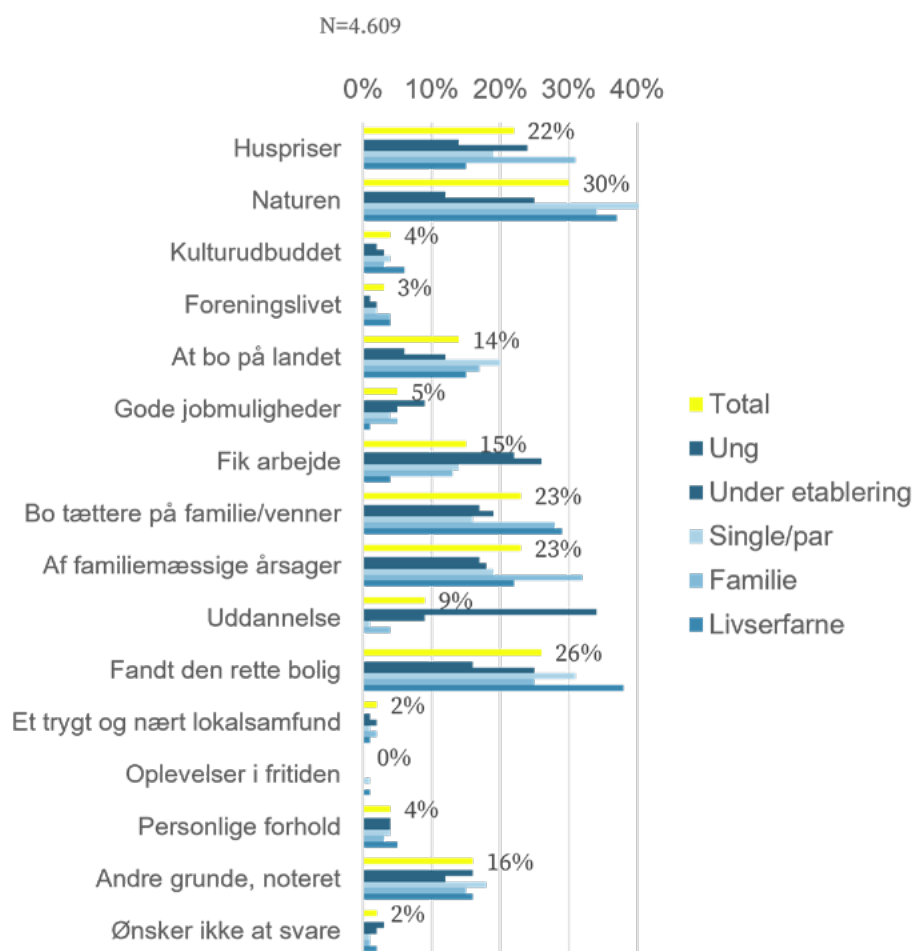

Spørgsmål: Hvor tilfreds er du med kulturtilbuddene i din kommune?

Vi skal i det følgende se nærmere på hvad kulturen betyder lokalt, hvad de unge vil have og hvad en bus har med et øget kulturforbrug at gøre.

Indsigt 1: Kultur eller vi flytter

Et af de store samtaleemner de senere år har handlet om forskelle på by og land, og på affolkningen af landkommunerne og ikke mindst manglen på arbejdspladser ude i landet. Men vores kulturprofiler viser, at job og jobmuligheder faktisk ikke er den afgørende årsag, når vi vælger at flytte til en ny kommune. Kun det unge segment peger (ikke overraskende) på uddannelse som flytte-forklaring og nævner også jobmuligheder. Men for de øvrige demografier handler det om andre ting: Naturen, familien og bolig. Med tanke på den debat, der har været om bl.a. udflytning af statslige arbejdspladser ser det altså ud som om, at der er et potentiale i at adressere andre fordele ved at bosætte sig udenfor storbyen, end arbejde.

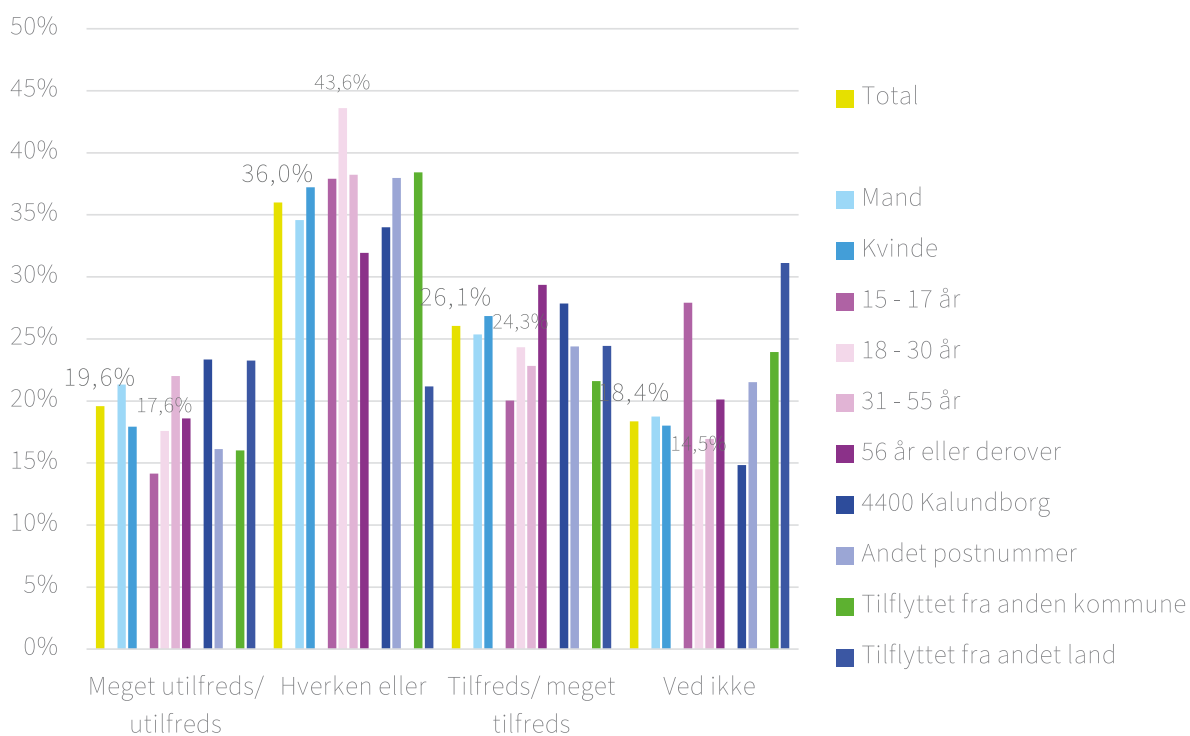
Vi har spurgt i 17 kommuner (vægtet til 34.000 resp.) Heraf er 4.609 flyttet til kommunen indenfor de sidste 5 år: Hvad var de vigtigste årsager til, at du flyttede til kommunen? - Vælg op til tre årsager

Kunst og kultur er ikke en afgørende attraktion i sig selv, når vi flytter til en ny kommune. Men det kan spille en rolle for, hvorfor vi vælger den fra – eller flytter. Vi ved fra andre undersøgelser, herunder Applaus' Kulturbarometer 2025, at 70% af de adspurgte mener, at kultur- og foreningsliv bidrager aktivt til fællesskabet i et lokalområde. Vi ved også, at netop fællesskabsfølelsen er vigtig for vores lyst til at bo et sted. Når der ikke er noget at være sammen om, påvirker det vores trivsel. Et rigt kulturliv giver fællesskaber og lokal forankring for både etablerede og tilflyttende borgere. Det kan måske forklare, hvorfor en kommune som Kalundborg har haft svært ved at tiltrække nye borgere.

Kalundborg er en af de kommuner, der på papiret har det hele: Uddannelse, bolig, kyst og job. Alligevel har kommunen haft negativ befolkningstilvækst i årevis.

Kulturprofilen for Kalundborg viser også, at borgernes kulturforbrug generelt ligger 5-10% under landsgennemsnittet, og ca. halvdelen af borgernes kulturforbrug ligger udenfor kommunen. Blot hver fjerde borger i Kalundborg Kommune er tilfreds eller meget tilfreds med kulturlivet i Kalundborg kommune.

Det er der et stort politisk ønske om at ændre, og kommunens Kultur og Fritidsudvalg har derfor omsat den nye viden fra kulturprofilen til en handleplan, der skal bidrage til attraktivt lokalt kulturliv, der skaber sammenhold og fællesskaber.

I Kalundborg Kommune har man fra politisk side iværksat konkrete indsatser, der skal bidrage til at øge borgernes tilfredshed med kulturlivet. Det er sket på baggrund af den kulturprofil, som Kulturens Analyseinstitut gennemførte i 2024. Grafen her viser de forskellige befolkningsgruppers tilfredshed med kulturaktiviteterne i kommunen.

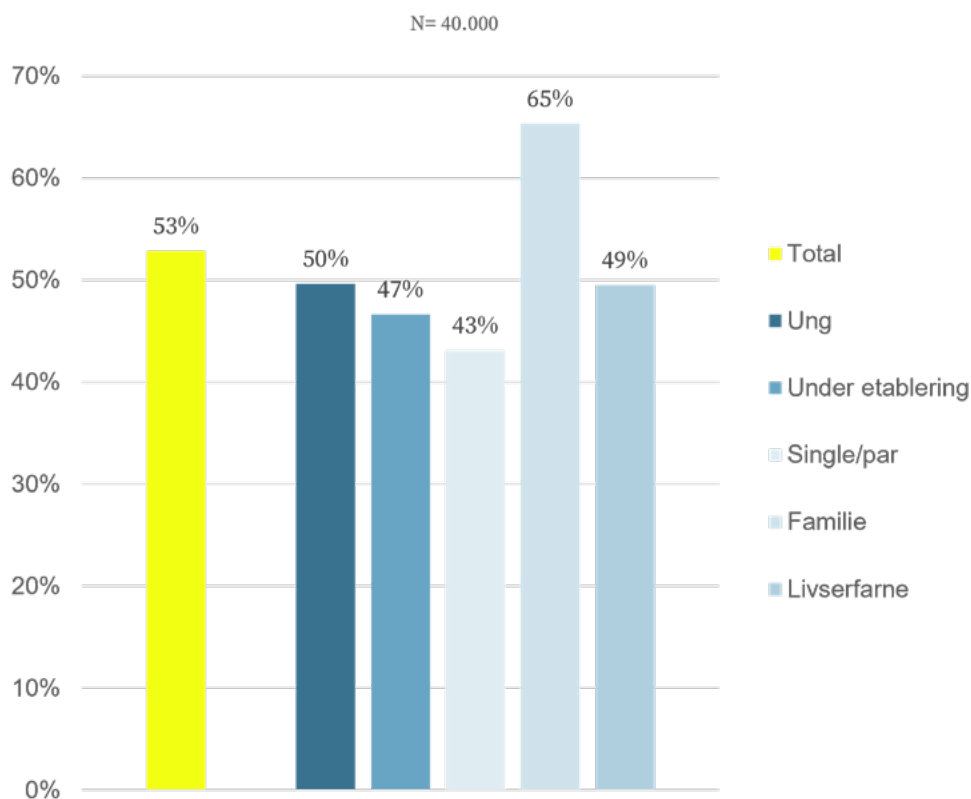

Indsigt 2: Biblioteket er den nye ungdomsklub

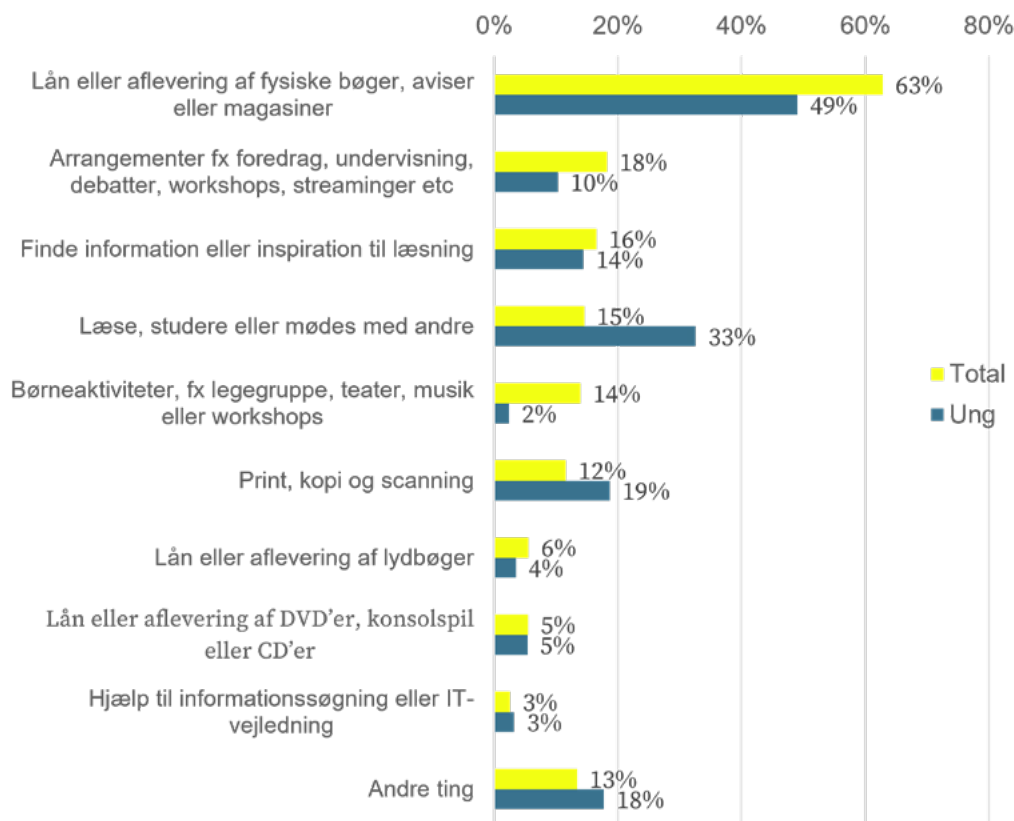
Hvilke kulturaktiviteter er de mest benyttede? Det afhænger selvsagt af, hvem man spørger. Der er forskel på mænd og kvinders forbrug. Og der er forskel på unge og seniorer. Men hele 93% af borgerne har opsøgt kultur uden for hjemmet det seneste år, når man ser på tværs af kulturprofilerne. Biografen er samlet set den mest besøgte kulturoplevelse, efterfulgt af museum, rytmiske koncerter og biblioteket.

Biografen er også den yngste demografis (15-29 år) foretrukne kulturaktivitet. Lavere pris er en afgørende faktor for de unge, når de skal pege på benspænd i forhold til merforbrug. Det kan også forklare, hvorfor det ældste segment er (lidt) større forbrugere af rytmiske koncerter og festivaler end det yngste: Penge. Bif-billetten er nogenlunde overkommelig, hvorimod koncertbilletter kan være en bekostelig affære, ikke mindst hvis man skal på tværs af landet til en af de store stadionkoncerter. Festival-opholdet varer også længere, end da mor væltede hegnet på Roskilde i 90'erne, og den slags slider på kontoen.

Til gengæld bruger en stor del af de unge biblioteket. Halvdelen af de 15-29 årige bruger biblioteket, hvilket er lige så meget som seniorerne. De fleste kommer for at låne bøger og tidskrifter. Nogle kommer for at tage en kopi eller printe. Og så er der en stor gruppe, der bruger biblioteket som mødested både for at læse sammen og for at hænge ud. Når biblioteket er attraktivt for de unge, handler det også om, at der ingen forventninger er. Man behøver ikke købe noget. Man behøver ikke låne eller læse noget. Man må gerne bare være der. Og det er gratis. Det er måske en stramning at kalde biblioteket den nye ungdomsklub. Men det ligner.

Har været på biblioteket inden for det seneste år

Formål med besøg på biblioteket.

Generelt er det unge segment mest utilfreds med kulturtilbuddene. Flere af dem oplever, at der er masser af muligheder – bare ikke til dem. Omvendt er det ældste segment vældig tilfredse, og måske lidt overservicerede af de kommunale tilbud. Måske fordi politikerne deler livsfase med de mest tilfredse borgere, og det giver måske en risiko for nogle blinde pletter. Det billede vil muligvis ændre sig, når vi ser på storbyerne. Men ude i landet ser vi tegn på politisk opmærksomhed på at inddrage og invitere de unge med i kulturpolitiske beslutninger.

” Der er varierende muligheder for alle – kultur er af betydning for samfund og enkeltindivider – i alle dele af livet og for alle aldersgrupper.

Kvinde, 79 år i Hillerød

” Der mangler kulturoplevelser til unge.

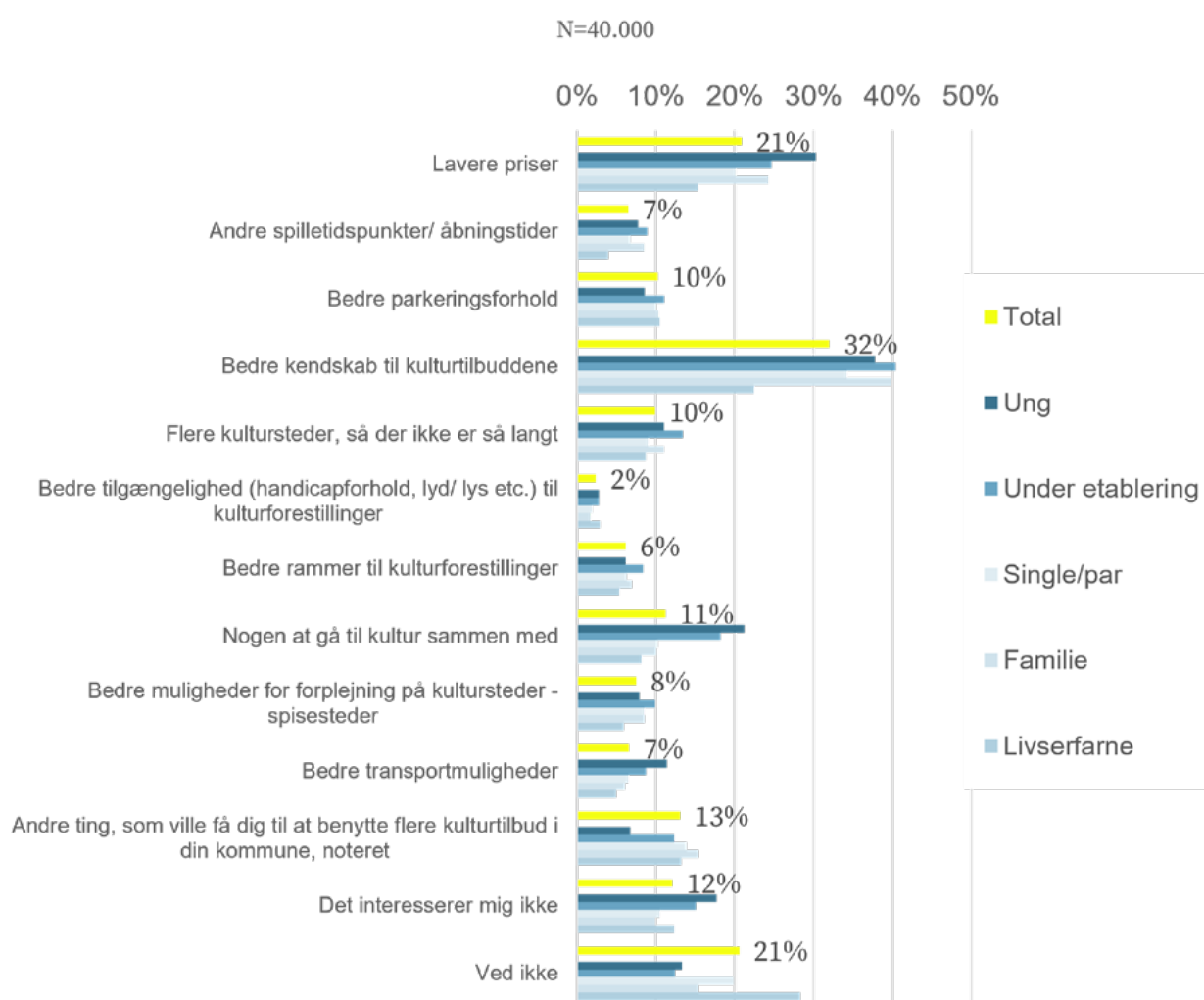
Mand, 20 år i Hillerød

Indsigt 3: Mere kultur? Så giv os en bus

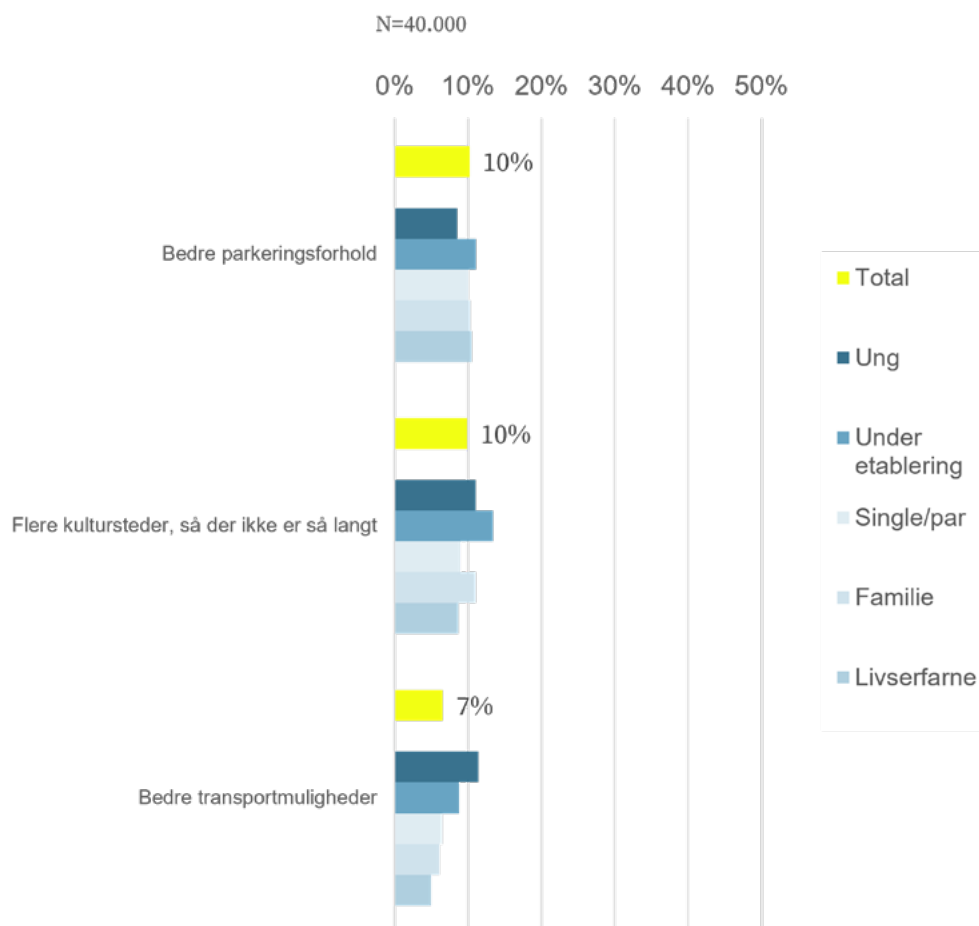
Danskernes kulturforbrug er højt. Og de vil gerne forbruge endnu mere. Almindeligvis peger respondenter på tværs af demografi på prisen, når man spørger til benspænd for øget forbrug. Det gælder ikke for kultur. Fælles for alle på tværs af livssegmenter er mangel på information, det primære problem.

Det er tankevækkende, at de store medier har skåret voldsomt ned på kulturomtale og anmeldelser, selv om interessen og behovet for viden tydeligvis er til stede. Og for institutioner og aktører kalder det på en nytænkning og måske også en anden ressourcefordeling, når det handler om egenmarkedsføring og information til borgerne om de lokale kulturtilbud. Der skal tænkes i andre kommunikationskanaler og alternative veje til at komme i kontakt med publikum og gæster.

En anden mindre tendens er, at logistik er en udfordring. Det er måske ikke så underligt, når vi ser på yderområderne, der har været presset på offentlig transport og mulighederne for at bevæge sig rundt mellem de små og større byer. Parkering, afstand og bussens køreplaner om aftenen og i weekenden er i hvert fald nævnt af flere som forhindringer for et øget kulturforbrug. Det er altså ikke nødvendigvis repertoiret på byens teater, der er problemet, men adgangen dertil. Flere nævner også i de åbne svar, at det er bøvlet at kombinere fx en middag og en koncert. Dels fordi der mangler spisesteder – dels fordi man ikke kan få en taxi sent på aftenen og (heldigvis) heller ikke vil køre egen bil efter et par glas.

Spørgsmål: Hvad ville få dig til at bruge/ gå til flere kulturtilbud i din kommune? Giv gerne flere svar.

Transport og logistik har indflydelse på vores kulturforbrug, især jo længere væk fra hovedbyerne, man bor.

” Jeg synes bare, det er ærgerligt, at jeg fra Nordborg aldrig kan være med, fordi der ikke går busser om natten.

Kvinde 18 år, Nordborg, Sønderborg Kommune

” Der mangler aktiviteter for børn og unge i yderområderne. Især hvor der ikke er meget mulighed for offentlig transport.

Kvinde, 34 år, Horbelev, Guldborgsund Kommune

Kolofon

Redaktion: Nanna Bernth

Foto: Turning Tables

Grafisk design: Maria Daa

Udgiver: Kulturens Analyseinstitut

Knudsvej 44C

4000 Roskilde

info@kulturanalyser.dk

www.kulturanalyser.dk

Må gerne citeres eller anvendes med behøring reference.

Læs meget mere om kulturprofilerne, analysemetoderne og de enkelte kommuner her <https://kulturensanalyseinstitut.dk/viden/kulturprofiler/>

Eller kontakt senioranalytiker Gitte Thulstrup gitte@kulturanalyser.dk

Datadyk 2. halvår 2026

Kulturelle fællesskaber

Datadyk 2. halvår 2026

Kulturelle fællesskaber

Syv ud af ti danskere er kulturaktive. På tværs af demografi er danskernes deltagelse i kulturaktiviteter tårnhøj. Unge, gamle og dem midt mellem synger, læser, laver keramik, går til rollespil eller tager del i det lokale teater. Kultur er noget, vi går til. Sammen.

Det var under corona-nedlukningerne, vi for alvor begyndte at tale om betydningen af fællesskaber. For nogle var hjemmearbejde og hjemmeskoling en lettelse og et pusterum fra hamsterhjulet. Men for mange betød det ensomhed og mistrivsel. Den begrænsede kontakt mellem venner, familie og kolleger understregede menneskers længsel efter at høre til, bidrage og næres af det levende, fysiske fællesskab.

Da pandemien blev afblæst, myldrede vi ud i kulturlivet med en opsparet sult på oplevelser og fællesskab. Derfor er det også en misforståelse, når man taler om idræt, som noget man går til, hvorimod kultur er noget, man oplever. Man ser et teaterstykke. Man hører et stykke musik. Man er gæst på et museum. Det er langt fra hele historien.

Kultur er blevet et samlingspunkt for mennesker, der gerne vil udfolde sig og være sammen om at skabe noget: Et teaterstykke, en festival, et rollespil eller noget fjerde. Det handler netop ikke om at opleve passivt eller være tilskuer til et eller andet.

Det handler om at deltage aktivt. I et fællesskab.

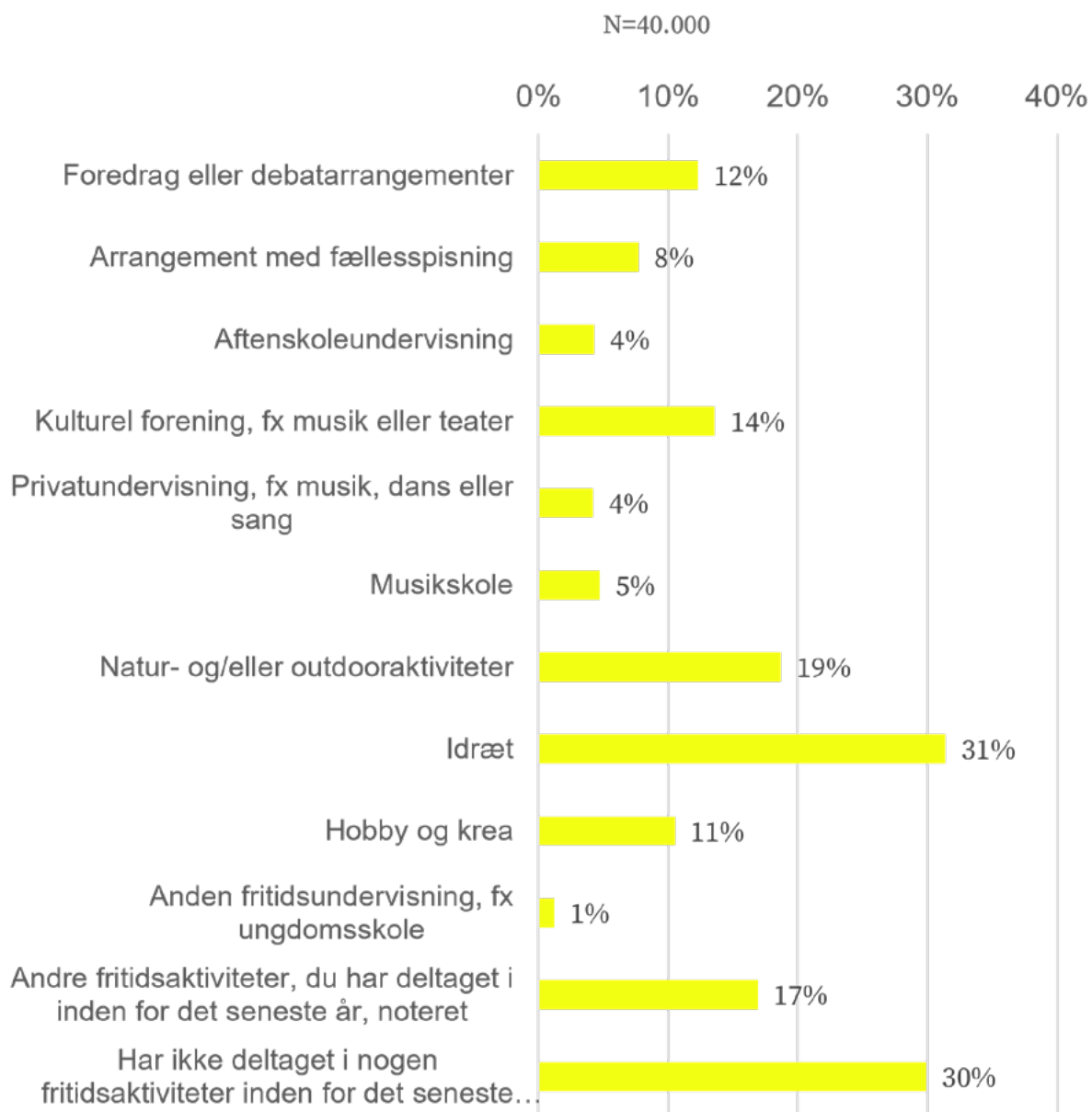
Vi skal se nærmere på tre kulturelle fællesskaber: Det breddekulturelle, det frivillige og det med solsikkeknor.

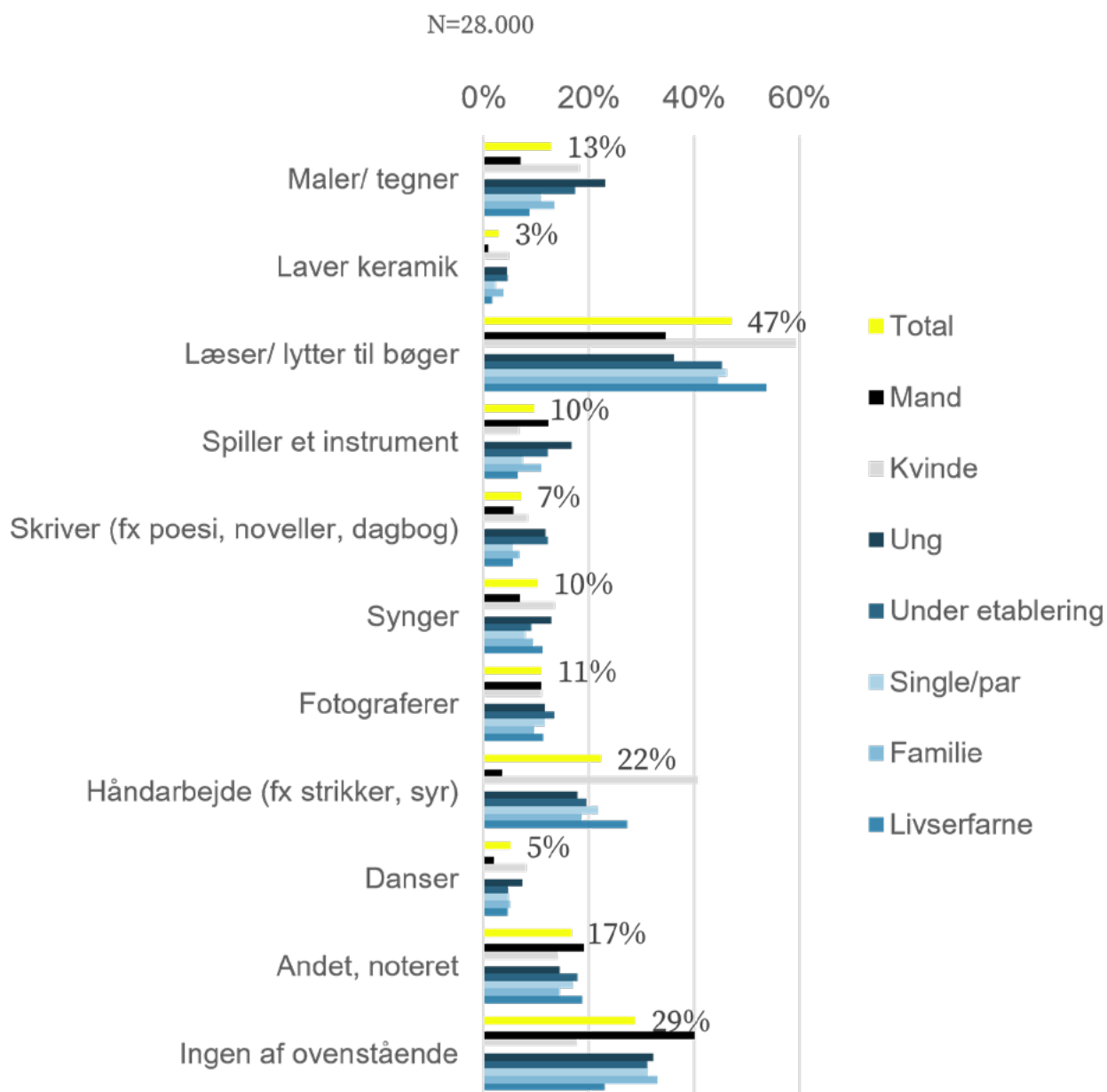
Indsigt 1: De breddekulturelle fællesskaber

Danmark har flere end 3.000 kor med over 80.000 aktive sangere, der synger hver uge. Kulturens Analyseinstitut har gennem kortlægninger af 25 kommuner dokumenteret, at en langt større gruppe danskere organiserer det selv. Ikke fordi de ikke er velkomne i de formelle kor. Men fordi, der mangler organiserede fællesskaber. Hvor de lokale idrætsklubber er langt mere formaliserede med klubhuse, kontingenter og medlemskort, står det anderledes uformaliseret til mange steder i kulturen. Der er ingen åben træning eller besøgsdage. Det kan betyde, at mange ikke føler sig inviteret ind. Der er ingen synlig indgang, ingen systematisk rekruttering, så enten må man opgive eller selv organisere aktiviteterne. Derfor skal man heller ikke læse den generelle nedgang i foreningsantal som et udtryk for at færre deltager. Det er snarere et udtryk for, at deltagelsen sker uformaliseret og drives af enkelte ildsjæle eller kunstnere. Fx når bogglade læseheste mødes i boghandlerens baglokale, eller en keramiker åbner værkstedet for keramikinteresserede og danner rammen for et kreativt fællesskab.

Vi har efterhånden kortlagt flere end 20 kommuners kulturtilbud og borgernes forbrug i de såkaldte Kulturprofiler. En af de interessante indsigter fra kortlægningerne, er, at deltagelse i kulturaktiviteter gælder langt de fleste os og på tværs af alle livsfaser. Omkring 70% af os deltager aktivt i alt fra bogklubber og rollespilsforeninger til keramikundervisning og hækleforeninger. De unge, børnefamilierne, de livserfarne – alle på tværs af segmenter dyrker, hvad man kunne kalde breddekultur. Det handler ikke om at blive professionel musiker eller billedkunstner, men om at dyrke en interesse, præcis som når man spiller badminton eller fodbold.

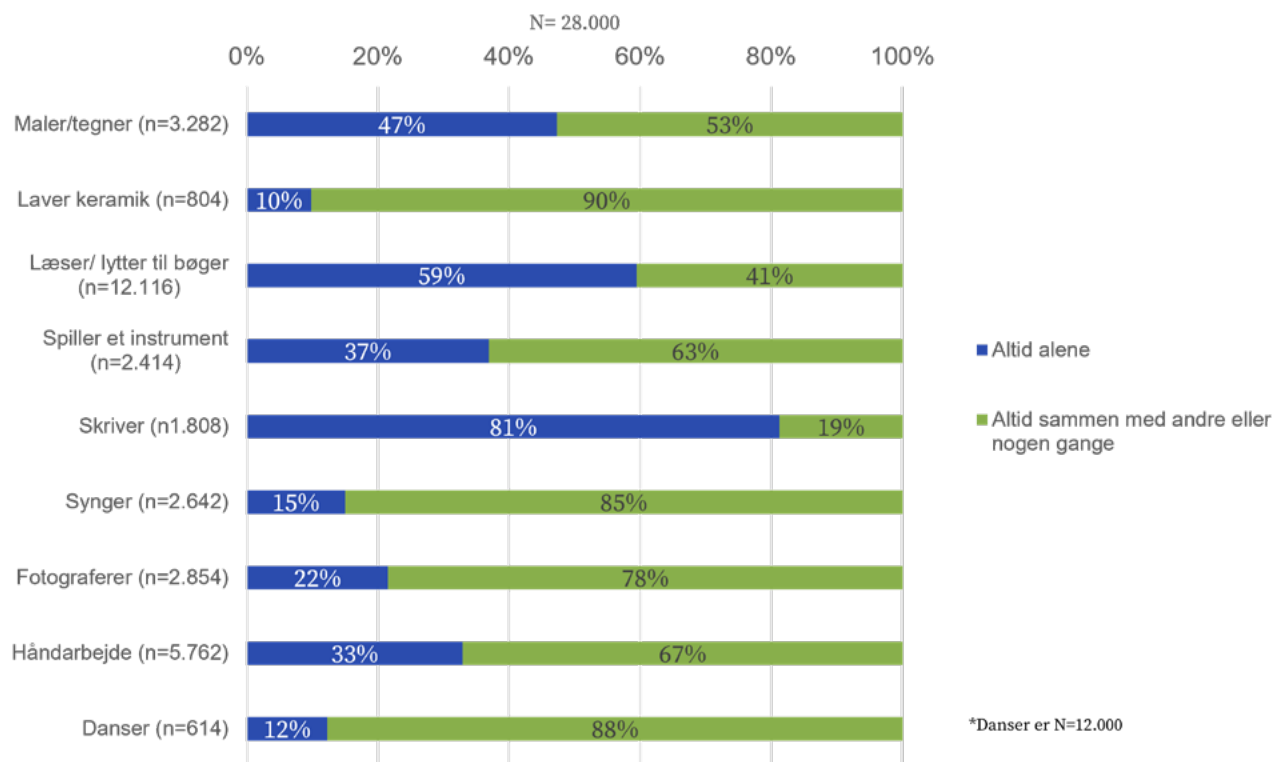

Spørgsmål: Har du deltaget i følgende i din fritid inden for det seneste år? Vælg gerne flere.

Spørgsmål: Hvilke af disse aktiviteter dyrker du i din fritid? - Her tænker vi IKKE på aktiviteter i foreninger.

Breddekulturen er også karakteriseret ved, at man mødes med andre. Bortset fra lydbøger, er alle andre kulturelle fritidsaktiviteter kendetegnet ved en form for fysisk fællesskab med andre eller en kombination af fællesskab og sololøb. Hvor idrætslivet er kendetegnet ved masser af solo-præstationer er kulturen anderledes bygget op om fællesskaber.

Spørgsmål: Når du laver din aktivitet, er du så alene eller sammen med andre?

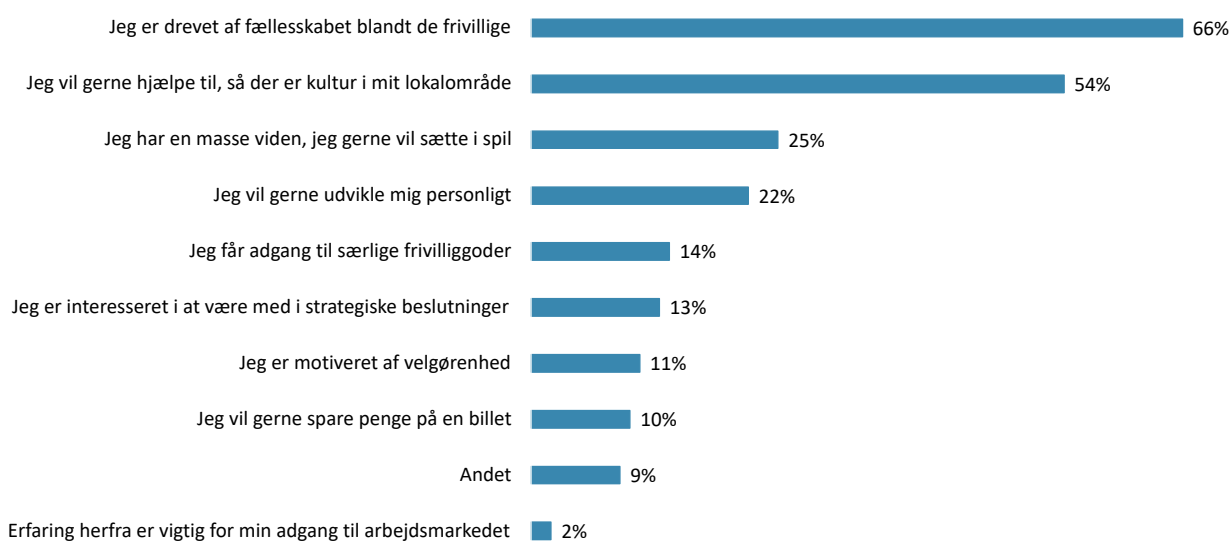
Indsigt 2: De frivillige fællesskaber

Kulturfrivillighed har forandret sig. Fra at handle om praktisk ulønnet arbejdskraft, hvor velmenende lokale løfter kasser, bygger scener eller serverer kaffe, har og tager de frivillige nye roller. De deltager også i strategiske beslutninger, bidrager med planlægning og ledelse. De styrer økonomien og er afgørende for driften. De har med andre ord udviklet sig fra at være arme og ben til at være hoved og hjerte, og de spiller en vigtig rolle for det lokale kulturliv.

I april 2026 udgav Kulturens Analyseinstitut rapporten Frivillighed i Kulturlivet. Her har 778 kulturaktører oplyst, at de tilsammen har omkring 120.000 frivillige, der hvert år står bag 38.199 kulturaktiviteter. Man kan roligt sige, at uden de frivillige ville kulturlivet være meget fattigere. Og især seniorerne spiller en stor rolle: To tredjedele af respondenterne er over 55 år.

Mange af opgaverne handler om den daglige drift: at tage imod gæster, holde åbent, planlægge arrangementer, undervise skoleklasser og skabe værtskab omkring lokale kulturtilbud. Men det handler også om at lægge strategier, produktudvikle, opdyrke lokale samarbejder og partnerskaber.

Med rapporten dokumenteres det, at de kulturfrivillige i høj grad melder sig for at være en del af et fællesskab. Det handler altså ikke om at få et armbånd til en musikfestival eller fri adgang til en udstilling. Kun 14% af de frivillige peger på goderne som en motiverende faktor for at være frivillig. Fællesskabet med de andre frivillige er langt den vigtigste motivation og gælder for 66% af de adspurgte.

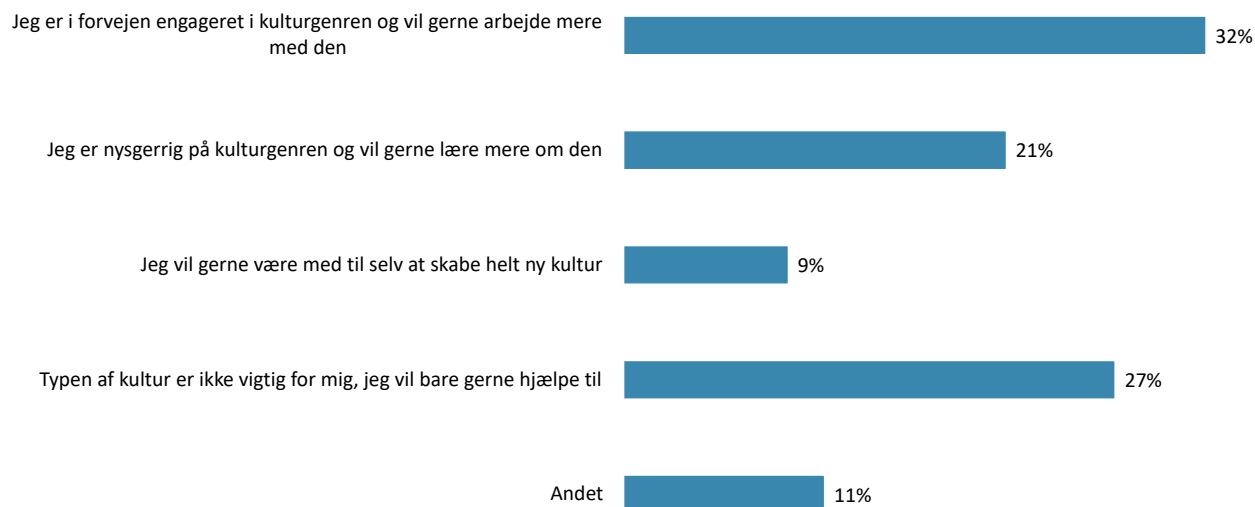
Motivation for at være kulturfrivillig

Hvad er din motivation for at være frivillig? Du kan sætte kryds ved 1-3 svarmuligheder.

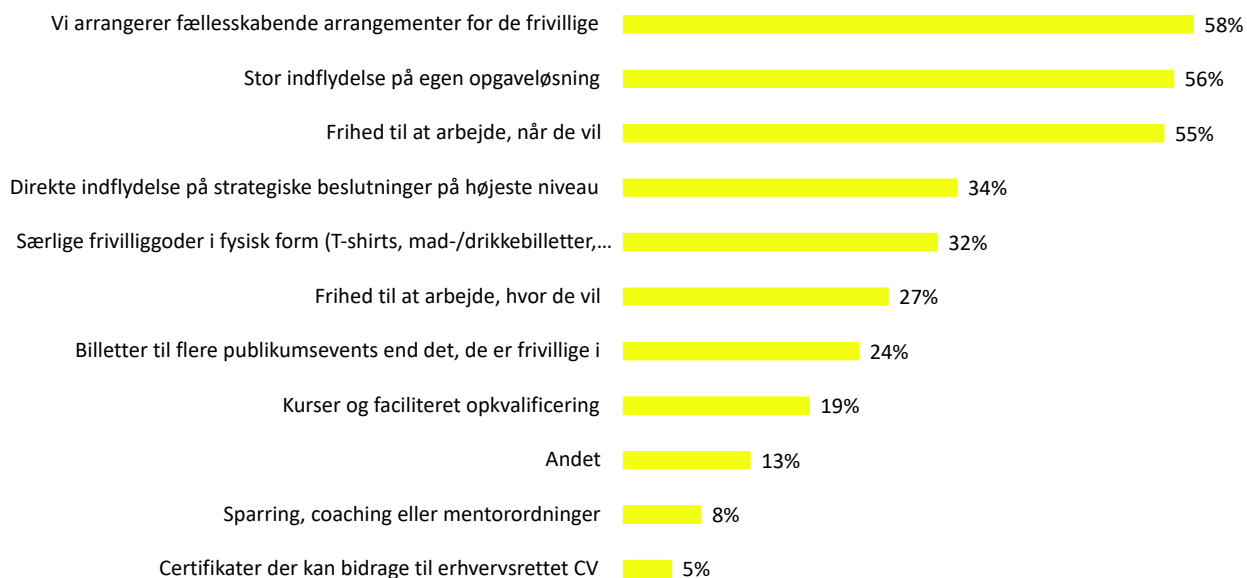
Fællesskabet betyder også meget for de frivillige i forhold til at bevare motivation. Derfor har vi spurgt, hvad der er vigtigt for at bevare engagementet i det frivillige arbejde. Og selv om indflydelse på egen opgave er topscorer, så fylder de andres anerkendelse og betydningen af fællesskabet meget.

Det er også tankevækkende, at de frivillige ikke helt slipper hinanden, når opgaven er udført. De frivillige tillægger deres kulturfrivillige fællesskab en social værdi, og de deltager aktivt i det sociale liv, der ligger uden for den frivillige "arbejdstid". Faktisk er det frivillige arbejde afgørende for manges trivsel og sociale liv.

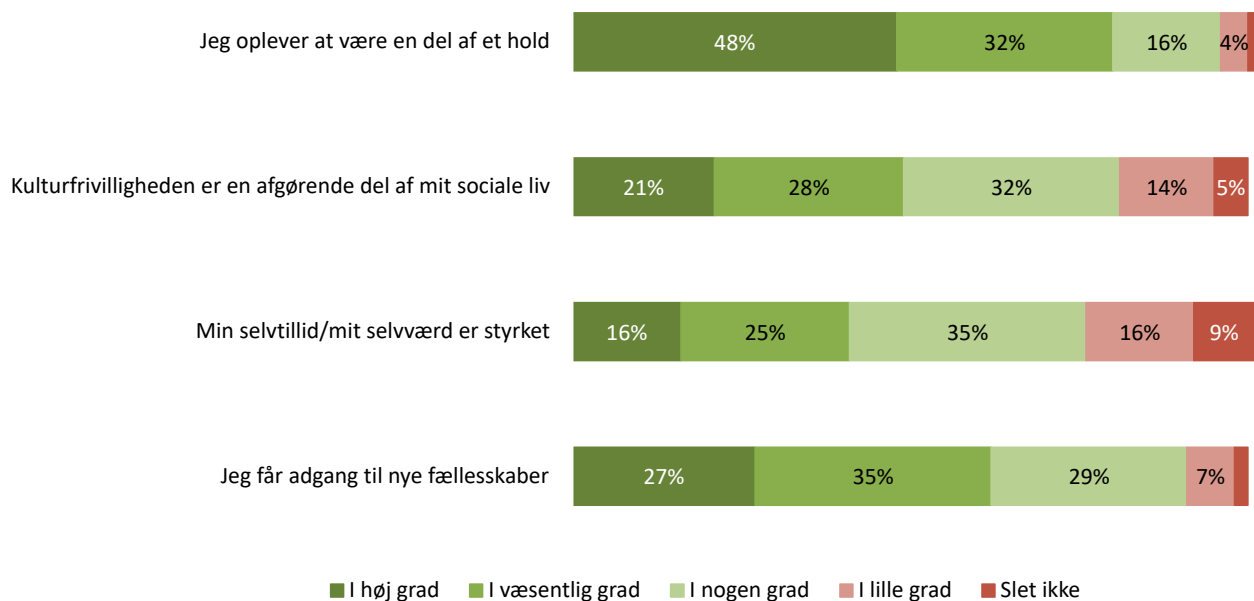
Motivation for at engagere sig i den specifikke genre

Hvad er den primære grund til, at du har meldt dig som frivillig indenfor denne kulturgenre?
Med "genre" mener vi f.eks. kunstmuseum, kulturhus, musik osv.

Tilbud til de frivillige

Hvad tilbyder I de frivillige? Du kan sætte kryds ved flere svar.

Socialt udbytte

De følgende spørgsmål handler om, hvilket udbytte du har af at være kulturfrivillig. Har kulturfrivillighed gjort en mærkbar forskel i dit sociale liv? Her bedes du vurdere hvert udsagn på en fempunktsskala.

Indsigt 3: Kulturfællesskaber med solsikkesnor

Kulturfrivillighed er rummelighed. De fleste kulturfrivillige er ressourcestærke kvinder over 55 år, der har tid og overskud til frivilligt arbejde. Men bevæger man sig ud i de mere nicherede grene af kulturlivet, ændrer billedet sig: Her stiger andelen markant af sårbare, ensomme og minoriteter, for hvem kulturfrivillighed er afgørende for deres trivsel.

Kun tre procent af de frivillige fællesskaber dækker de såkaldte "nørdefællesskaber". Til gengæld er det de fællesskaber, der skiller sig mest ud fra de øvrige kulturelle fællesskaber i demografi og sociale bånd. Det er også her rummeligheden er stor, når det handler om at favne unge, der slås med ensomhed.

Især de kulturaktiviteter, der er kendetegnet ved aktivitet og formgivning fx rollespil og tegneserier er gode til at rumme de ensomme og sårbare. Niche- eller nørdekultur, som de frivillige selv kalder det - har flere, der opfatter sig som ensomme i forhold til andre kulturfrivillige. Men her er også flere, der angiver, at ensomheden forsvinder i det kulturelle nørdefællesskab. Det er her neurodivergente, queers, unge og voksne med diagnoser mødes i et inkluderende fællesskab.

Malene Hald, der er næstformand i Dansk Tegneserieråd bekræfter billedet:

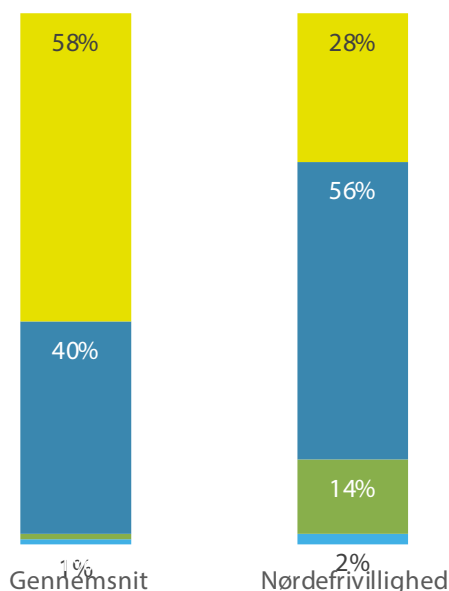
"Jeg har været frivillig i tegneseriemiljøet i 10 år, og jeg genkender det fuldstændig. Vi kan fx stå på en tegneseriefestival og se unge klæde sig ud i vilde kostumer og bare eje den identitet, fordi det her er trygt at stikke ud fra mængden. Gennem tegneserier kan man udforske verdener, hvor alle ens særheder pludselig er normen. Visuel kunst og det tegnede univers er så fantasifuldt og vildt, at man kan spejle sig og genkende sig selv i figurerne fra de her kulturprodukter, selv om man til hverdag kan føle sig alene. Her er arrangementer, hvor der nærmest er flere deltagere med solsikkesnore end uden".

Undersøgelsen viser, at 11% af de frivillige føler sig ensomme, og at der er en markant sammenhæng mellem at leve med forskellige slags sårbarheder, diagnoser eller benskænd og at føle sig ensom. De mest ensomme findes blandt de frivillige, som har diagnoser, funktionsnedsættelser eller er psykisk sårbare. Også for mennesker, som ikke pt. er psykisk sårbare, men har været det, er koblingen til ensomhed bemærkelsesværdig.

Samtidig viser undersøgelsen, at ensomheden bliver mindre, når man er i et kulturelt fællesskab. At nørdekulturen er særligt god til at rumme dem, der står udenfor.

Hvad er dit køn?

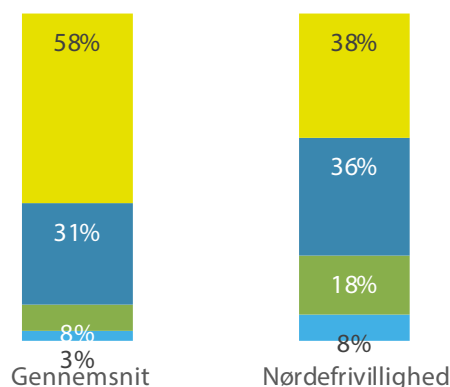
- Ønsker ikke at svare
- Nonbinær/andet
- Mand
- Kvinde

De frivilliges køn. Hhv. alle respondenter (n = 2.083) og frivillige i "nørdede foreninger" (n = 43)

Føler du dig ensom?

- Nej
- Det sker, men fylder ikke meget
- Ja, men ikke når jeg er i det kulturelle fællesskab
- Ja, jeg føler mig ensom

De frivilliges oplevelse af ensomhed. Hhv. alle respondenter (n = 2.083) og frivillige i "nørdede foreninger" (n = 43)

Note: Bemærk, at andelen af non-binære er markant flere end i resten af befolkningen. Tallet skal tages med et forbehold, idet antallet af respondenter er lille og der er derfor en statistisk usikkerhed, man skal være opmærksom på. Men de kvalitative interviews bekræfter dog, at der er en overrepræsentation af personer i nørdekulturen, som identificerer sig som non-binære end blandt danskere i øvrigt.

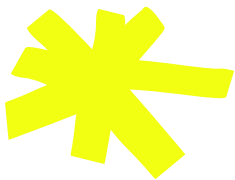
I forlængelse af den generelle opmærksomhed på børn og unges mentale trivsel, har Kulturens Analyseinstitut lavet et litteraturreview for at se på sammenhængen mellem kulturfællesskaber og børn og unges trivsel. I Danmark dyrker 19 pct. af de 7–15-årige sang eller musik som fritidsaktivitet, som er den mest populære kreative fritidsaktivitet blandt børn og unge (Eske et al., 2022).

Samtidig tyder undersøgelser på, at børn og unge med lav trivsel i lige så høj grad (eller højere) deltager i forskellige kulturelle fritidsaktiviteter som spejder, kreativ kunst eller musik, sammenlignet med dem, der trives bedst. Omvendt er deltagelsen i idrætsaktiviteter lavere blandt de mest udsatte unge end blandt velfungerende unge (Eske et al., 2022).

Det kunne se ud som om, at kulturfællesskaber formår at tiltrække nogle af de børn og unge, der kæmper mest med mistrivsel – og dermed potentielt kan være en del af løsningen på deres udfordringer. En anden iagttagelse er, at kultur ikke er drevet af konkurrence eller særlige præstationer, regler og formelle krav, sådan som vi kender det fra idræt. For sårbare børn og unge kan kulturaktiviteter derfor opleves mere rummelige og fleksible i forhold til deres udfordringer.

Det kan ikke konkluderes eller uden videre sammenlignes med de voksnes frivillighed i kulturelle niche-fællesskaber. Men der er nogle lighedspunkter, som er værd at hæfte sig ved.

Breddekulturens aktiviteter er kendetegnet ved:

1. De er et samlingspunkt i vores fritid – 70% af os deltager
2. Samme deltagelsesniveau på tværs af livsfaser
3. Vi deltager ofte i aktiviteter sammen med andre
4. Der bliver generelt færre foreninger. Organiseringen og de formaliserede fællesskaber er færre, selv om deltagerne er mange.

De frivillige fællesskaber er kendetegnet ved

- De er drevet af glæden ved fællesskabet
- Langt de fleste er kvinder over 55 år+
- Det frivillige fællesskab rækker ud over opgaven

Udvalgte tal om kulturfrivillighed generelt:

- 6% er mellem 26-45 år
- 1% er nonbinære
- 3% føler sig generelt ensomme
- 8% føler sig ensomme, men oplever det ikke når de er i det kulturfrivillige fællesskab
- 49% markerer at kulturfrivilligheden i høj eller væsentlig grad er en afgørende del af deres sociale liv

Udvalgte tal om nørdefrivillighed

- 47% er mellem 26-45 år.
- 14% er nonbinære
- 26% føler sig generelt ensomme
- 18% af dem er ensomme, men oplever det ikke, når de er i det kulturfrivillige fællesskab.
- 58% markerer at kulturfrivilligheden i høj eller væsentlig grad er en afgørende del af deres sociale liv

Kolofon

Redaktion: Nanna Bernth

Foto: Turning Tables

Grafisk design: Maria Daa

Udgiver: Kulturens Analyseinstitut

Knudsvej 44C

4000 Roskilde

info@kulturanalyser.dk

www.kulturanalyser.dk

Må gerne citeres eller anvendes med behøring reference.

Kilder:

Johansen og Mannerup: Nørdekulturen er smalle genrer og brede adgangsrum.

Kulturens Analyseinstitut 2026

Johansen og Mannerup, Frivillighed i kulturlivet – En national undersøgelse af aktører og frivillige i dansk kulturliv. Kulturens Analyseinstitut 2026

Jens Chr. Nielsen: Musik- og kulturfællesskabers betydning for børn og unges trivsel.

Kulturens Analyseinstitut 2026

Datatræk fra 20 kommuners kulturprofiler, Kulturens Analyseinstitut, 2025-2026

Datadyk 2. halvår 2026

Den grønne kultur

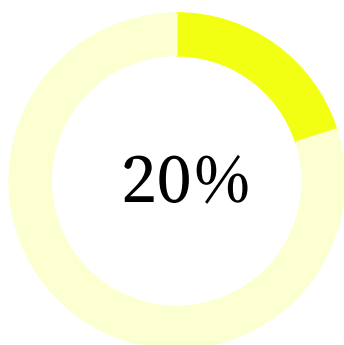

 Datadyk 2. halvår 2026

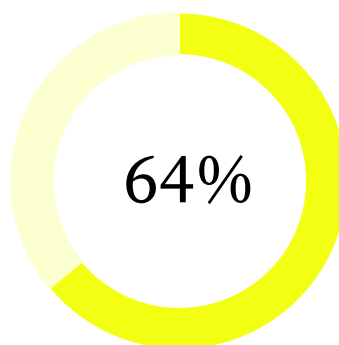
Den grønne kultur

Miljø, klima og grøn bæredygtighed er stadig en aktuel dagsorden også blandt kulturinstitutionerne. Med nogen forsigtighed har aktørerne nærmet sig den grønne omstilling, og mange er stadig tøvende i deres handlinger, selv om de gerne vil gøre noget aktivt. Men der er også dem, der bare gør det.

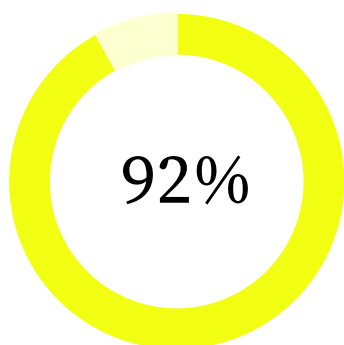
Center for Grøn Bæredygtighed i Kulturlivet, der hører under Kulturens Analyseinstitut, gennemførte den omfattende undersøgelse i 2025 Grønne Spor, der kortlagde status for kulturaktørernes grønne omstilling, altså dem, der sikrer kunsten et publikum fx museer, spillesteder, teatre eller biblioteker. Den viste, at hele 92% af de adspurgte er motiveret for at arbejde med grøn omstilling, men kun 35% har grøn bæredygtighed integreret i det daglige arbejde og blot 20% fører klimaregnskab.

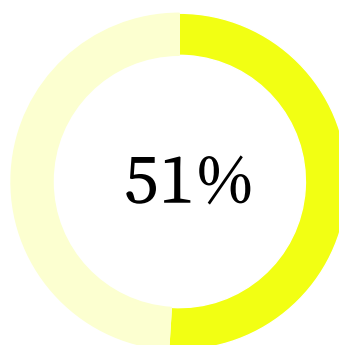
Alene 20 % af respondenterne i spørgeundersøgelsen fører klima regnskab.

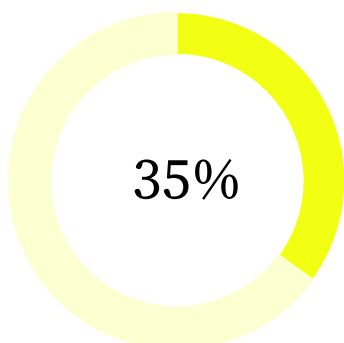
64 % er motiveret til at arbejde med den grønne dagsorden ud fra ønske om at fremme bæredygtig adfærd hos omverdenen.

92 % er motiveret til at arbejde med den grønne dagsorden ud fra et ønske om at reducere klima aftryk og forbedre miljø-påvirkningen.

51 % kommunikerer ikke om egne tiltag inden for den grønne dagsorden til omverdenen, primært pga. manglende tid, ressourcer og frygt for kritik.

35 % har grøn bæredygtighed integreret i det daglige arbejde.

Manglende viden, personale og økonomiske ressourcer nævnes som de største barrierer for videre handling.

Kilde: Grønne Spor 2025

Den grønne omstilling i kulturlivet kan groft sagt iagttages fra tre perspektiver: Et, der tager udgangspunkt i aktørernes eget forbrug i forbindelse med kulturaktiviteter fx transport, materialer, drift (el, vand, varme) og lign. Og et andet, der tager udgangspunkt i værker og formgivning. Det vil sige de fortællinger og spejlinger, kunsten kan inspirere samfund og publikum med, fx tv-serier om klimaflygtninge eller teater om biodiversitet. Og endelig det tredje, som handler om forbrugernes adfærd: Hvordan transporterer vi os til fx et teater eller koncertsted.

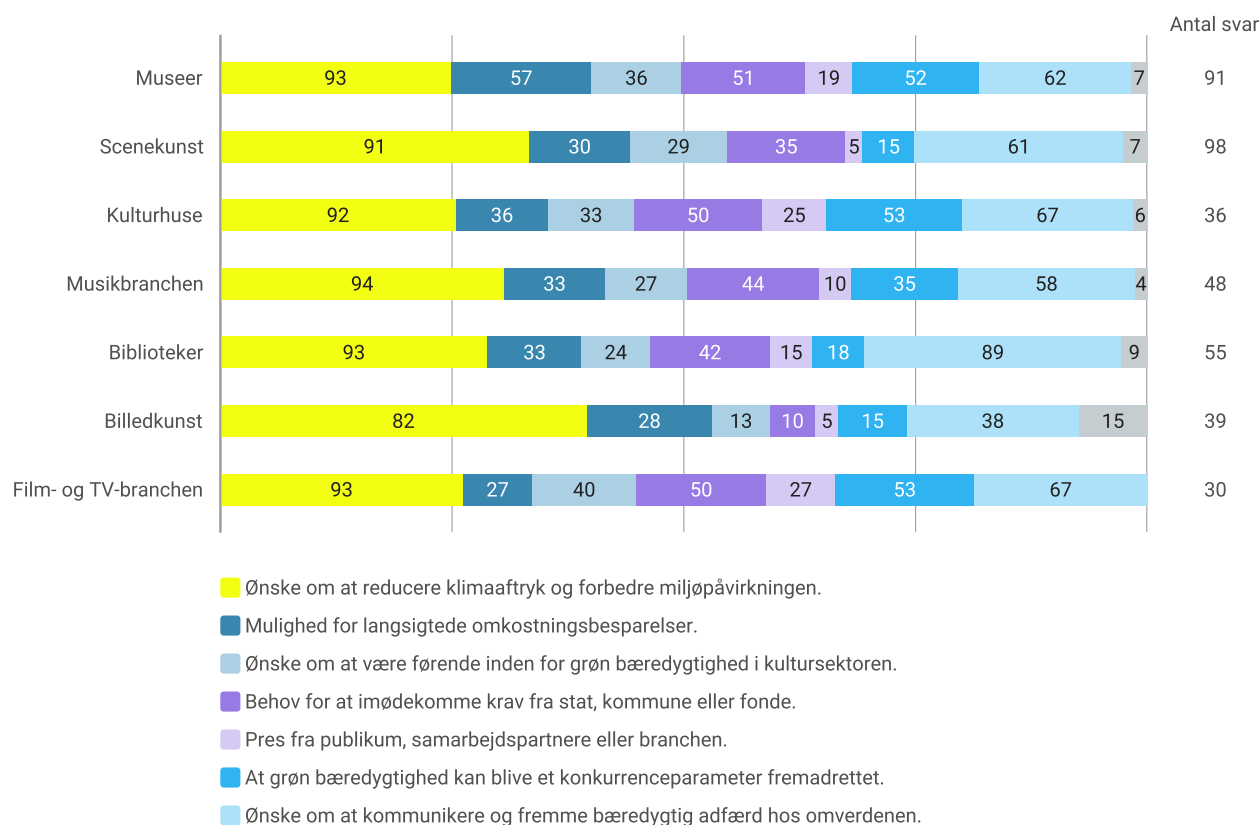
Særligt de to første opleves problematisk. Forbruget kan være svært at dokumentere og gøre noget ved. Mange aktører ejer fx ikke deres bygninger, og kan ikke selv vælge klimavenlige forbedringer. Nogle steder er der tilmed flere, som deler en matrikel, men el og varme opgøres samlet – og hvem skal så skrue op eller ned? Når det handler om værkerne, er det et kardinalpunkt for både kunstnere og aktører, at kunsten skal være fri og ikke instrumentaliseres eller spændes for en politisk vogn. Derfor er det ikke kunstens ansvar at afspejle særlige holdninger på politisk opfordring, og en aktør kan ikke kræve eller bestille en særlig tematik eller holdning i de værker, der skal formidles. Det valg er ene og alene kunstnerens.

Alligevel er der nogen, der gør noget.

Nogle kan se en forretningsmæssig fordel. Nogle er nødt til det. Og så er der dem, der slet ikke kan lade være. Motivationen for at arbejde med grøn omstilling i kultursektoren udspringer dog primært af etiske overvejelser. Hele 91 % af respondenterne i spørgeundersøgelsen peger på ønsket om at reducere klimaaftryk og forbedre miljøpåvirkningen som primær drivkraft.

Og så er der forretningen. Her er der stor forskel på, hvilken slags aktør man er. Men museerne skiller sig markant ud fra øvrige brancher i sektoren ved at være mere motiveret af udsigten til en økonomisk fordel.

Vi skal se nærmere på tre typer aktører inden for grøn bæredygtighed i kulturlivet: De Pressede, Pragmatikerne og Aktivisterne.

Virksomhedernes motivationsfaktorer for at arbejde med grøn bæredygtighed

Fordelt på delbranche (da respondenterne har kunnet vælge flere svarmuligheder, summerer procenterne til over 100 %).

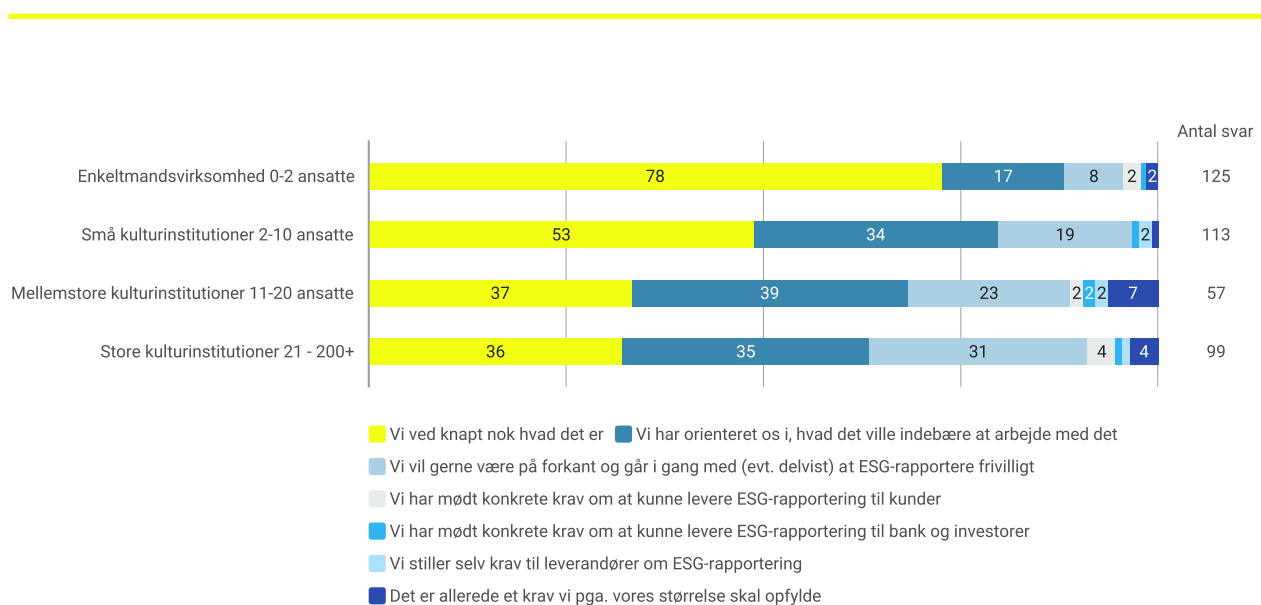
Kilde: Grønne Spor 2025

Indsigt 1: De pressede

Her er der tale om de mellemstore og store institutioner. De er kulturinstitutioner, der i markant højere grad end enkeltmandsvirksomheder oplever at være motiveret af et pres fra publikum, samarbejdspartnere og branchen generelt. De er typisk kendetegnet ved at servicere et både dansk og internationalt publikum. De er veletablerede og har ofte en lang historie bag sig. 59% af de store institutioner har sat konkrete mål for deres grønne indsats og hele 84% har integreret grøn bæredygtighed som et tema i de strategiske planer eller rammeværk.

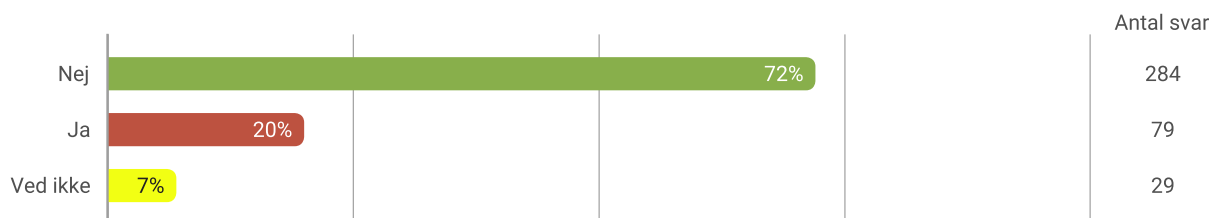
Spørgeundersøgelsen viste da også, at blandt de større kulturinstitutioner er der markant flere, der har kendskab til ESG-rapportering end blandt de mindre. Tallene viser også en sammenhæng mellem antallet af ansatte, og om man fører klimaregnskab. Jo flere ansatte jo større sandsynlighed for klimaregnskab. Det hænger sandsynligvis sammen med, at ESG-rapportering og klimaregnskaber kræver særlige kompetencer og en vis størrelse for overhovedet at kunne lade sig gøre.

Det er oplagt, at de største kulturinstitutioner er mere synlige og dermed oplever både krav forventninger fra omverden om klimaregnskab. Dertil har de ressourcerne og vil være på forkant, og går derfor i gang med at lave ESG-rapportering.

Hvordan forholder I jer til ESG-rapportering?

Fordelt på virksomhedens størrelse (da respondenterne har kunnet vælge flere svarmuligheder, summerer procenterne til over 100 %)

Fører virksomheden klimaregnskab?

Kilde: Grønne Spor 2025

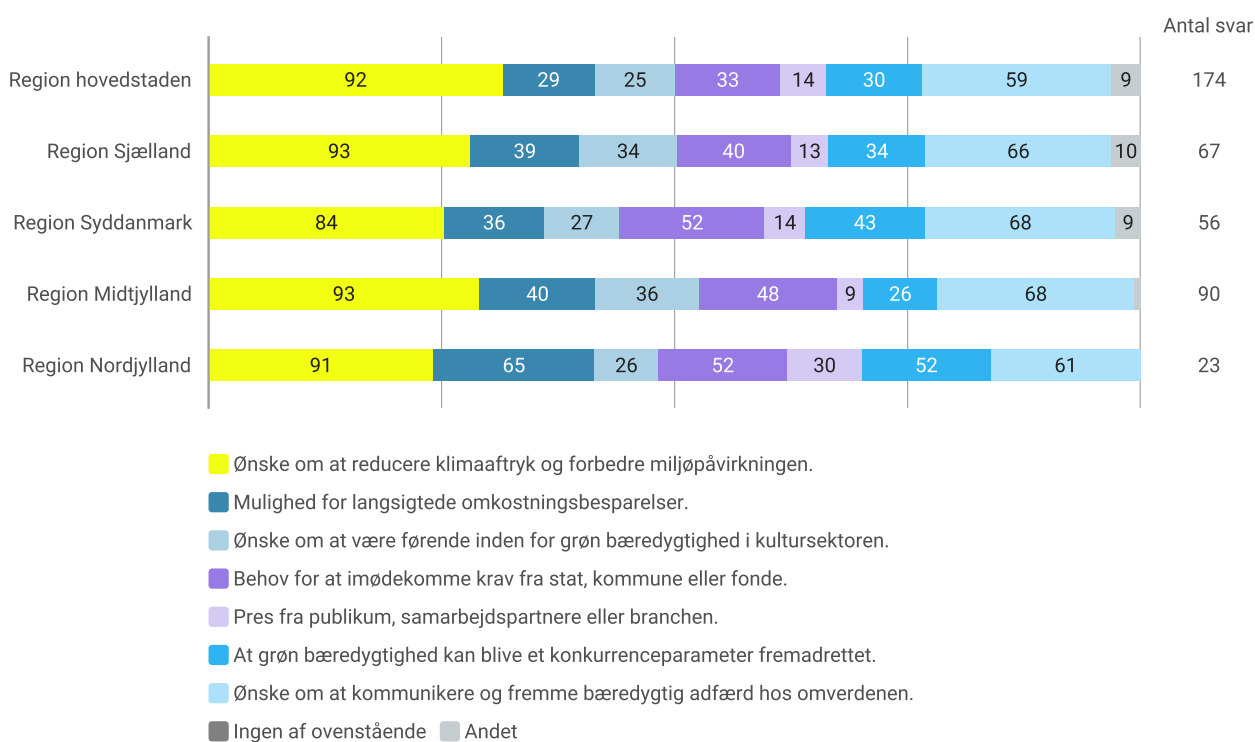
Indsigt 2: Pragmatikerne

Her er en gruppe, der gerne vil den grønne omstilling. De er ikke kun drevet af idealistiske årsager, det giver også mening for forretningen. Det er aktører, der er vant til brede samarbejder med lokale myndigheder og erhvervsliv, og som er gode til at tænke i fordele ved at være flere om et projekt.

I denne gruppe finder vi mange af de store museer, men også kommercielle aktører uden eget indhold eller samling. Et eksempel er Aalborg Kongres & Kultur Center (AKKC), der i en forsøgsordning tilbyder gratis offentlig transport til alle kulturarrangementer i samarbejde med Nordjyllands Trafikselskab og Ticketmaster. Tanken er at reducere CO2-udledningen ved at flytte kulturpublikum fra privatbilisme til offentlig transport og fremme bæredygtig transportadfærd i Nordjylland. Målgruppen er dermed nærområde og opland omkring kongrescentret.

Når Nordjyllands Trafikselskab har engageret sig i projektet, handler det netop om at styrke den kollektive trafik i regionen, og AKKC's årlige tiltrækning af næsten 100.000 gæster skaber en volumen, der kan gøre en reel forskel i at flytte kulturpublikum fra biler til offentlig transport.

Og mon ikke også det er godt for kongrescentrets forretning at gøre det nemmere for oplandspublikummet at deltage i arrangementerne? Vi ved fra kulturprofilerne, at logistik i fht parkering, offentlig transport og afstand er benspænd for mange borgere i yderområderne, når det handler om at øge forbruget af kulturoplevelser. Derudover er kulturlivet i region Nordjylland også markant mere økonomisk motiveret end resten af landet. Her svarer hele 65% i den grønne spørgeundersøgelse, at muligheden for langsigtede omkostningsbesparelser driver deres grønne arbejde.

Virksomhedernes motivationsfaktorer for at arbejde med grøn bæredygtighed

Regional fordeling (da respondenterne har kunnet vælge flere svarmuligheder, summerer procenterne til over 100 %)

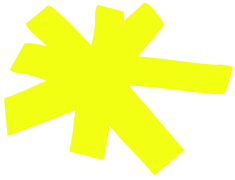

Indsigt 3: Aktivisterne

Her er typisk tale om de uafhængige, små kulturaktører. De er drevet af indre værdier om etik og ansvarsfølelse. Det er også dem, der oplever flest benspænd i form af manglende kompetencer, manglende tid, begrænset indflydelse på bygninger og forbrug samt begrænsede ressourcer til overhovedet at afrapportere og lave klimaregnskab. Derfor er deres indsats ofte meget konkret og personlig fx genbrug af egne materialer.

Men aktivisterne findes også i større skala, hvor de integrerer bæredygtighed i hele deres daglige drift. Kunsthall Spritten i Aalborg er en af dem.

Her er bæredygtighed indskrevet i strategien – ikke kun grøn, men også økonomisk og social bæredygtighed. Og blandt de konkrete initiativer kombinerer man drift i forhold til forbrug af strøm mv. med en aktiv beslutning om kun at have én udstilling om året. Det skal bl.a. bidrage til at sænke CO₂-udslippet for transport af kunst på tværs af landegrænser. Derudover arbejder kunsthallen aktivt på en lokal forankring blandt andet gennem aktiviteter, der samler mennesker i nærområdet blandt til events, der kombinerer mad og kunst. Man afreporterer ikke som sådan. Man gør det bare.

De pressede er kendetegnet ved

- De er blandt de største med over 20 ansatte
- De oplever hyppigere ydre pres fra stakeholders
- Større kendskab til ESG-rapportering end andre aktører

De pragmatiske er kendetegnet ved

- Udover den etiske motivation, spiller økonomiske fordele en stor rolle
- De samarbejder ofte med flere aktører
- De oplever sig i mindre grad presset af ydre faktorer

Aktivisterne er kendetegnet ved

- Mange helt små uafhængige aktører
- Drives af indre værdier
- Møder ofte benspænd pga manglende ressourcer

Kolofon

Redaktion: Nanna Bernth

Foto: Turning Tables

Grafisk design: Maria Daa

Udgiver: Kulturens Analyseinstitut

Knudsvej 44C

4000 Roskilde

info@kulturanalyser.dk

www.kulturanalyser.dk

Må gerne citeres eller anvendes med behøring reference.

Kilder:

Grønne Spor – Status for den grønne omstilling i kulturbranchen,

Center for Bæredygtighed i Kulturlivet v. Kulturens Analyseinstitut, 2025

Bilagssamling, Grønne Spor, Center for Bæredygtighed i Kulturlivet

v. Kulturens Analyseinstitut, 2025

KULTURENS ANALYSEINSTITUT

Kulturens Analyseinstitut

info@kulturanalyser.dk

kulturanalyser.dk

(+45) 69 16 26 69

Knudsvej 44 C

4000 Roskilde

Danmark